

Az Alkotmánybíróság gyakorlata

KÖBLÖS ADÉL

In the autumn of 2014 the Court ruled that the image of a police officer securing a demonstration might appear without prior consent as news illustration in the press due to the freedom of the press. The Constitutional Court drew attention to the wide freedom of expression in connection with the published value judgements on candidates (often incumbent mayors) during the election campaign. Constitutional requirements were laid down for the procedure of data classification restricting the right to access public information and its requirements. A Court decision reconfirmed that a tax claim may only be enforced in civil procedure if there is a Tax Authority decision against the person liable to pay tax. The Court discussed the presumption of innocence in connection with the extraordinary notice of dismissal and the prohibition of inhuman and degrading treatment and torture in relation to prison cell sizes. Moreover, the Court also expounded on the concept of the equality of weapons in criminal cases.

Az Alkotmánybíróság újabb határozatában [28/2014. (IX. 29.) AB határozat] foglalkozott a sajtószabadsággal, méghozzá az emberi méltósághoz való joggal összefüggésben. A tényállás szerint az Index.hu internetes sajtótermék egy tüntetés biztosításában közreműködő rendőrökről több fényképfelvételt tett közzé a gyülekezésről szóló beszámolójának illusztrációjaként. Az érintett rendőrök személyiségi jogaiknak (képmáshoz való joguknak) a megsértése miatt keresetet indítottak a hírportál ellen. Jogerős ítéletében a Fővárosi Ítéletábla helyt adott a keresetnek. Az Index.hu alkotmányjogi panaszban kezdeményezte a Fővárosi Ítéletábla ítéletének a vizsgálatát arra hivatkozva, hogy a képek közzétételével a véleménynyilvánítás szabadságát és a sajtószabadságot gyakorolta, amit a közhatalom képviselője túrni köteles.

Az Alkotmánybíróság az ítéletet alaptörvény-ellenesnek találta és megsemmisítette. Határozatának indokolásában összefoglalta a sajtószabadsággal kapcsolatban kialakított gyakorlatát, majd rámutatott arra, hogy a szabad tájékoztatás, a társadalmi kérdések nyilvánosság elé tárása konfliktusba kerülhet más jogokkal, különösen a magánszféra és az emberi méltóság védelméhez való joggal. A külső megjelenés a személyiség megnyilvánulása a külvilág felé. Az indokolás szerint a saját képmáshoz való jogot általában az általános személyiségi jog egyik kifejeződésének tartják, így minden ember alapvetően maga dönthet arról, hogy milyen képet és milyen összefüggésben hoznak róla nyilvánosságra. Képmás közterületen való készítése és annak tárolása vagy nyilvánosságra ho-

zatala ugyanakkor önmagában elsősorban nem a magánélet tiszteletben tartásához, a jó hírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, a magántitok vagy a személyes adatok védelméhez való jogról szóló szabály hatálya alá tartozik.

A testület kifejtette, hogy a polgári jognak azokat a szabályait, amelyek kivételt jelentenek a képmás engedélyhez kötött nyilvánosságra hozatala alól, minden esetben úgy kell értelmezni, hogy az összhangban álljon a sajtószabadság gyakorlásával. A nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel általában nyilvánosságra hozható engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó tudósításhoz kapcsolódik.

Egy rendőri intézkedésről készült képfelvétel hozzájárulás nélkül is nyilvánosságra hozható, ha az eset körülményei alapján a jelenkor eseményeiről szóló vagy a közhatalom gyakorlásának szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatásnak, közügyet érintő képi tudósításnak minősül. Rendőri bevetés demonstrációkon minden esetben a jelenkor eseményének minősül, ezért az arról készült felvétel a képen lévők hozzájárulása nélkül közvetíthető a nyilvánosság felé, kivéve, ha ez a rendőr emberi méltóságának sérelmét jelenti. Ilyen lehet például a hivatásának gyakorlása során megsérült rendőr szenvedésének bemutatása.

A 31/2014. (X. 9.) AB határozatban az Alkotmánybíróság a választási eljárások kapcsán vizsgálta a véleménynyilvánításhoz fűződő alapjog érvényesülését. Az alkotmányjogi panaszos, Foktő község egyik polgármesterjelöltje a választási kampány során a választókhoz eljuttatott szórólapján kifejtette, hogy az önkormányzati hivatalban a dolgozók „mindennap összeszorult gyomorral veszik fel a munkát”. Az idézett szövegrész ellen a kritizált személy (a jelenlegi polgármester) kifogással élt, amelynek a helyi választási bizottság helyt adott. A területi választási bizottság e határozatot helybenhagyta, leszögezve, hogy a szórólap „olyan ténymegállapítást, kijelentést tartalmaz, amely túllép a szabad véleménynyilvánítás határán, és a valóságtartalma nem állapítható meg”. A bírósági felülvizsgálat nyomán hozott végzés helybenhagyta a területi választási bizottság határozatát. E végzést a panaszos az Alkotmánybíróság előtt támadta meg, több alapjog sérelmére hivatkozva.

Az Alkotmánybíróság megsemmisítette a végzést. Az Alkotmánybíróság érvelésében hangsúlyozta: a polgármester úgy közszereplő, hogy a helyi közhatalom gyakorlásában vesz részt, a kritizáló pedig nem lépi túl a közügyek megvitatásának kereteit, ha éppen vezetői tevékenységét minősíti. Az indokolás értelmében a bírói döntés nem vette figyelembe, hogy a panaszos véleményként fejtette ki mondanóját. Márpedig a vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, a bizonyíthatóan hamis tények pedig önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt. Azok a közszereplők, akik nyíltan vállalhatnak közéleti-politikai szerepet, meg is tudják magukat védeni az alaptalan megnyilvánulásokkal szemben a nyilvánosság előtt. Erre a polgármesterjelölteknek minden lehetőség adott például egy választási kampány során. A véleménynyilvánítás szabadsága tehát fokozottan érvényesül olyan értékítéletekkel kapcsolatban, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. A bírói döntés ezeket az alkot-

mányossági szempontból meghatározó összefüggéseket helyesen értelmezte ugyan, de a konkrét ügyben tévesen alkalmazta őket.

A 29/2014. (IX. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság az adatminősítés és a közérdekű adatokhoz való hozzáférés kapcsolatával foglalkozott. Az alapvető jogok biztosa azért kérte a minősített adatok védelméről szóló törvény egyes, a minősítés feltételeire és az eljárásra vonatkozó rendelkezéseinek a megsemmisítését, mert azoknak az álláspontja szerint aránytalanul korlátozzák a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot. Egyrészt azért, mert a minősítésről való döntés során az adatok nyilvánosságához fűződő közérdeket mint mérlegelési szempontot (közérdekteszt) nem írja elő a törvény. Másrészt, mert az eljárási rendben nincs előírva a minősítendő adat egyértelmű megjelölése, végül, mert az adathoz való hozzáférés korlátozásának indokát sem kell rögzíteni.

Az Alkotmánybíróság az alapvető jogok biztosa indítványának elutasítása mellett több, az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményt fogalmazott meg.

Az Alkotmánybíróság abból indult ki, hogy az adatok minősítése abban az esetben, ha a minősített adat közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat, a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alkotmányos alapjog korlátozását jelenti. A minősítés feltételeinek, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény rendelkezéseinek az áttekintését követően a testület arra a következtetésre jutott, miszerint bár a minősített adatok védelméről szóló törvény nem zárja ki, hogy a minősítés során a minősítő lefolytassa a „közérdektesztet”, ugyanakkor e törvények nem is tartalmaznak olyan kifejezett rendelkezést, amely megtiltaná az adat minősítését akkor, ha annak hozzáférhetővé tételéhez, nyilvánosságához nagyobb közérdek fűződik, mint a minősítéshez fűződő érdekhez. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként fogalmazta meg, hogy a minősítőnek a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat minősítése felőli döntés során a minősítéshez fűződő közérdek mellett a minősítendő adat nyilvánosságához fűződő közérdeket is figyelembe kell vennie, és csak akkor dönthet az adat minősítéséről, ha a minősítéssel elérni kívánt cél arányban áll a minősített adat nyilvánosságához fűződő érdekekkel.

A testület hasonló eredményre jutott a minősítési javaslatról való indokolás nélküli eltérés vizsgálatával összefüggésben. Megítélése szerint az olyan szabályok, amelyek diszkrecionális jogkört adnak a minősítőnek a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok minősítésére, önmagukban alapjogsértőek. A minősítő ezért köteles indokolni a döntését, s ebből egyértelműen ki kell tűnnie, hogy milyen szempontokat mérlegelt, és milyen okok alapján jutott arra a következtetésre, hogy az adat minősítéséhez fűződő érdek felülmúlja a nyilvánosságához fűződő közérdeket. Mivel a törvényi szabályok nem zárták ki az indokolás lehetőségét, ám annak kötelezettségét nem is írták elő, az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként fogalmazta meg, hogy a minősítő, ha a minősítés során eltér a minősítési javaslatról, az adat minősítéséről szóló döntését köteles érdemben, részletesen indokolni, amelyből különösen ki kell tűnniük a nyilvánosság korlátozását kellő mértékben alátámasztó okoknak.

A minősítés jelölésével összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a dokumentumokat tartalmuk alapján kell vizsgálni, és kizárólag azok az adatok vonhatóak el a nyilvánosság elől, amelyek tekintetében fennállnak a minősítés feltételei. Az olyan szabályozás, amely lehetővé teszi olyan adatok nyilvánosságának korlátozását, amelyek nem minősített adatok, pusztán azért, mert egy adathordozón szerepelnek olyan adatokkal, amelyek minősített adatok, az információszabadság szükségtelen és aránytalan korlátozását eredményezi, ezért nem egyeztethető össze az Alaptörvénnyel. Az Alkotmánybíróság ezért alkotmányos követelményben mondta ki, hogy a minősítésről szóló döntésben és a minősítési jelölésen egyértelműen meg kell jelölni a minősített adatot, valamint a minősített adat kezelése során mindvégig biztosítani kell annak azonosíthatóságát.

Az Alkotmánybíróság a 3243/2014. (X. 3.) AB határozatában az ártatlanság vélelméhez való jog tartalmát vizsgálta. Az ügy tényállása szerint az indítványozó munkaviszonyát munkáltatója, egy regionális áramszolgáltató cég azonnali hatályú felmondással megszüntette, mert egy rendőrségi közleményből arról értesült, hogy munkavállalóját, aki az áramszolgáltató cég regionális ellenőrzési szakterületének vezetője volt, munkakörének ellátásával összefüggésben elkövetett vesztegetés megalapozott gyanúja miatt őrizetbe vették. Utóbb a munkavállaló előzetes letartóztatását is elrendelték. A munkavállaló munkaügyi bírósághoz fordult, a felmondás jogellenességének megállapítását kérve. A bíróság elutasította a keresetet, mivel úgy találta, hogy a munkavállaló a saját magatartására visszavezethető okból nem tett eleget a munkavégzési kötelezettségének. A bíróság azt is kiemelte, hogy önmagában a rendőrségi honlapon megjelent hír, a bűncselekmény súlya és jellege, tehát az, hogy a felperes munkaviszonyával összefüggésben állt, a munkáltató részéről egyértelműen megalapozottá tette a bizalomvesztést.

A munkavállaló alkotmányjogi panaszban támadta meg a jogerős ítéletet, amelynek alapján az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy sérti-e az ártatlanság vélelméhez való jogot az a bírói jogértelmezés, amely lehetővé teszi egy munkavállaló munkaviszonyának azonnali hatályú felmondással való megszüntetését abban az esetben, ha a felmondás a munkavállaló szándékos bűncselekmény elkövetésével való gyanúsításával és előzetes letartóztatásba helyezésével áll összefüggésben. A testület arra az eredményre jutott, hogy a bírói jogértelmezés nem állt szoros, közvetlen összefüggésben a büntetőjogi felelősség megállapításával és ezáltal az ártatlanság vélelmének elvével. A bíróságok a büntetőjogi felelősség kérdésének érintése nélkül, a felelősség esetleges hiányának esetére is helytállóan, kizárólag munkajogi kérdésekben döntöttek: a munkavállaló megjelenési és rendelkezésre állási kötelezettségének a megszegésével, illetve a bizalomvesztés megalapozottságával foglalkoztak.

Az indítványozó hivatkozott a foglalkozás szabad megválasztásához való jogának sérelmére is. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság úgy foglalt állást, hogy e jog nem értelmezhető akként, hogy bárkinek joga lenne egy meghatározott állás betöltésére, így arra, hogy előzetes letartóztatását követően ugyanannál a munkáltatónál dolgozzon, mint amelyik korábban munkaviszonyát jogszerűen megszüntette. Nem

csorbítja a munka és foglalkozás szabad megválasztásához való alkotmányos jogot az a bírói jogértelmezés, amely egy konkrét munkaviszony azonnali hatályú felmondásnak jogszerűségét állapítja meg akkor, amikor a munkavállaló a munkakörével összefüggésben elkövetett, szándékos bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt kerül előzetes letartóztatásba.

32/2014. (XI. 3.) AB *határozatával* az Alkotmánybíróság 2015. március 31-i hatállyal megsemmisítette a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló IM-rendelet azon bekezdését, amely szerint a zárkában (lakóhelyiségben) elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy minden elítéltre lehetőleg hat köbméter légtér, és a férfi elítéltek esetén lehetőség szerint három négyzetméter, a fiataloké, illetve a női elítéltek esetén három és fél négyzetméter mozgástér jusson. A testület kártérítés iránt indított polgári perekben eljáró bíróság kezdeményezése alapján állapította meg az IM-rendelet támadott szabályának alkotmányellenességét és nemzetközi szerződésbe ütközését. Az indítvány szerint a kifogsolt előírás sérti azon alaptörvényi, illetve az Emberi jogok európai egyezményében foglalt tilalmat, amely szerint senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

A kezdeményezés elbírálása során az Alkotmánybíróság – az indítvánnyal összhangban – utalt arra, hogy a támadott rendelkezést megelőzően hatályban volt szabály szerint a zárkában legalább hat köbméter légtér, és férfi elítéltek esetén három négyzetméter, a fiataloké, illetve a női elítéltek esetén három és fél négyzetméter mozgástérrel kellett biztosítani. Az Alkotmánybíróság arra is felhívta a figyelmet, hogy a Kínzás és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmód vagy Büntetés Megelőzésére Létrejött Európai Bizottság a 2013. évi magyarországi látogatásáról készült jelentésében megállapította: előző (2009-es) látogatása óta a magyar büntetés-végrehajtási intézetek túlszűfoltossága jelentősen nőtt, 2013-ban az országos átlagot tekintve 144 százalékot tett ki.

A testület áttekintette a kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmát rögzítő nemzetközi egyezményekkel összefüggő ajánlásokat, illetve joggyakorlatot is, különösen az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) esetjogát. Ez utóbbi szerint a fogvatartottak túlszűfoltan elhelyezése büntetés-végrehajtási intézetben egyértelműen az Emberi jogok európai egyezménye 3. cikkének, azon belül az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmának sérelmét jelenti. A túlszűfoltosság extrém szintje önmagában egyezménysértőnek minősül, míg kevésbé súlyos mértéke általában egyéb, a fogva tartás során fennálló körülmények negatív hatásaival együttesen okozza a 3. cikk sérelmét. Az EJEB a túlszűfoltosság megállapításánál alkalmazott mércéjének egyik objektív, számszerűsíthető eleme, hogy az ilyen jellegű ügyek vizsgálatánál figyelembe veszi a Bizottságnak a – többszemélyes zárkában elhelyezett – fogvatartottak minimális életterét négy négyzetméterben meghatározó ajánlását. Amennyiben az EJEB azt állapítja meg, hogy a kérelmező esetében a zárka területéből egy főre jutó életter elérte a négy négyzetmétert, a fogva tartás feltételeit nem nyilvánítja egyezménysértőnek. Az EJEB a három és négy négyzetmé-

ter közötti személyes tér esetén szinte kivétel nélkül egyezményesértést állapít meg, ezekben az esetekben jellemzően a fogva tartás egyéb körülményeinek – így például a zárkán kívül tölthető idő igen rövid tartamának és a zárkában tapasztalható magas hőmérsékletnek, az illemhely nem megfelelő elhelyezésének és az élelmezés elégtelenségének – a negatív következménye és a túlszűfoaltság együttes hatása sérti az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát. Ugyanakkor minél közelebb van a kérelmező számára biztosított mozgástér az ajánlásban meghatározott értékhez, annál szélesebb a lehetősége annak, hogy a zsúfoaltság enyhítését célzó intézkedések hatását (jellemzően a zárkán kívül tölthető idő nagyobb mennyiségét) értékelve az EJEB mellőzi a jogsértés megállapítását. Az Alkotmánybíróság azokat az EJEB-döntéseket is felidézte, amelyekben a Bíróság Magyarországot marasztalta el az Egyezmény 3. cikkének megsértése miatt.

Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy korábbi döntéseiben ezzel az alkotmányossági kérdéssel még nem foglalkozott. Mivel azonban az Egyezmény és az Alaptörvény szinte szó szerint azonos módon szabályozzák az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve a büntetés tilalmát, az Alkotmánybíróság figyelemmel volt következetes gyakorlatára, nevezetesen, hogy az alapjogok érvényesülésének minimális mércéjeként fogadja el a nemzetközi szerződésekben foglalt, illetve az ahhoz kapcsolódó ítélkezési gyakorlatban kibontott jogvédelmi szintet.

Mindezeket szem előtt tartva az Alkotmánybíróság akként foglalt állást, hogy az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmából az az absztrakt követelmény vezethető le, hogy a többszemélyes zárkában fogvatartottak részére biztosított élet-, illetve mozgástérnek minden esetben el kell érnie azt a minimális mértéket, amely biztosítja számukra az emberi méltósághoz való alapjoguk sérelme nélküli elhelyezésüket valamely büntetés-végrehajtási intézetben. E minimális élet-, illetve mozgástér biztosítása nélkül ugyanis túlszűfoaltság jön létre, amely megakadályozza az érintettekkel való, emberhez méltó és őket adottságaiktól függetlenül megillető bánásmódot, így embertelen, megalázó bánásmódnak, büntetésnek minősül. A tilalom abszolút jellegéből következő állami – jogalkotói – kötelezettség az, hogy a fogvatartottak részére biztosítandó mozgástér minimális mértékét kötelezően alkalmazandó, kógens jelleggel – attól való eltérést kizáró módon – kell a jogszabályban meghatározni. Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenességet, illetve a nemzetközi szerződés megsértését tehát arra alapította, hogy a támadott rendelkezés lehetővé teszi a fogvatartottak elhelyezését olyan zárkában is, amelyben nem biztosított a minimálisan megkövetelt mozgástér. Az Alkotmánybíróság nem látott lehetőséget arra, hogy az EJEB joggyakorlata alapján a minimális élet-, illetve mozgástérre vonatkozóan ennél egzaktabb, számszerűsített kötelezettséget állapítson meg a jogalkotó részére, ugyanis absztrakt jellegű hatáskörének gyakorlása során nem értékelhetett olyan, esetlegesen bekövetkező fogvatartási körülményeket, amelyek konkrét ügyekben, egyedi (sokszor kumulatív) hatásukat tekintve relevánsak.

3264/2014. (XI. 4.) AB határozatával az Alkotmánybíróság tovább növelte azon döntéseinek számát, amelyekben az adó megfizetésére kötelezettnek a helyzetét, il-

letve ezen személynek és az adótartozás engedményesének kapcsolatát vizsgálta alkotmányos szempontból. Ebben az ügyben abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy összhangban áll-e az Alaptörvénnyel az a jogszabályi rendelkezés és jogegységi határozatban megjelenő bírósági gyakorlat, amely szerint a konszernjogi szabályok alapján felelős, az adó megfizetésére az adózó helyett mögöttesen köteles személlyel szemben az adókövetelés engedményese a felszámolási eljárásban behajthatatlan adókövetelést polgári perben nem érvényesítheti, ha a mögöttes felelőssel szemben nem született az adó megfizetésére kötelező adóhatósági határozat. Az alapul szolgáló ügyben az engedményes az Állami Privatizációs Vagyonkezelő Rt. (ÁPV Rt.) mint a konszernjogi szabályok szerint mögöttesen felelős személlyel szemben indított polgári pert az engedményezett adókövetelésnek megfelelő összeg megfizetése iránt. Keresetét azonban – figyelemmel a támadott polgári jogegységi határozatra is – a bíróságok az ÁPV Rt.-vel szemben hozott adóhatósági határozat hiányában elutasították. Az engedményes ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyet a testület alaptalannak ítélt. Az Alkotmánybíróság visszautalt a 3/2014. (I. 21.) AB határozatára, ahol diszkriminatívna és a tisztességes eljárást sértőnek találta azt a törvényi rendelkezést, amely adóhatósági határozat hiányában tette lehetővé az engedményes számára, hogy az adó megfizetésére kötelezettel szemben polgári peres vagy nemperes eljárásban érvényesítse az „adókövetelést”. Ebből következett a jelen ügyben az, hogy a támadott rendelkezés és a polgári jogegységi határozat kielégítette az alkotmányossági követelményeket, mert éppen ezen jogszabályhely alkalmazása, illetve a jogegységi értelmezés révén érvényesültek az Alaptörvényben biztosított alapjogok (tisztességes eljáráshoz való jog, törvényes bíróhoz való jog, jogorvoslati jog). A támadott norma és a polgári jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének kimondása és a konkrét ügyekben alkalmazásuk kizárása olyan eredményre vezetett volna, amely ellentétes lett volna a korábbi határozatban kimunkált alkotmányossági követelményekkel. Az Alkotmánybíróság arra is felhívta a figyelmet, hogy amíg adóhatósági határozattal nincs megállapítva a mögöttes felelős személye, nem lehet eleget tenni az Alaptörvényben előírt célszerű, eredményes és átlátható gazdálkodás követelményének. Az alapul szolgáló esetben egyértelmű volt, hogy a mögöttes felelős ÁPV Rt.-vel szemben az államot megillető követelés érvényesítése az adóhatóság eszközrendszerével nem ütközött volna akadályba. Viszont a kétmilliárd forintot meghaladó adókövetelés engedményezése tízmillió forint ellenében joggal vetett fel kérdőjeleket a közpénzekkel való felelős gazdálkodás elvének érvényesülését illetően.

A testület szerint a panasszal támadott jogszabályi rendelkezés és a jogegységi határozat nem eredményezett diszkriminációt amiatt, hogy az állam a saját követeleéseinek (adókövetelés) az érvényesítését a saját tulajdonában levő társasággal (ÁPV Rt.) szemben feltételhez kötötte. A tulajdonhoz való jog sérelme pedig azért nem mérülhetett fel, mert az engedményezésre alapított követelés kötelmi igény, s a joghatás kiváltására alkalmatlan ügylet (adóhatósági határozat hiánya) következtében e követelés nem volt az alkotmányos tulajdon védelmi körébe vonható.

A 3265/2014. (XI. 4.) AB *határozatban* az Alkotmánybíróság a tisztességes eljárás-hoz való jog, ezen belül is a fegyverek egyenlőségének tartalmát bontotta ki egy büntetőeljárás kapcsán. Az alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozó szerint az ellene folytatott büntetőügyben eljáró bíróságok megsértették az Alaptörvény XXXVIII. cikkének (1) bekezdését, amiért nem tették lehetővé számára és védője számára, hogy kérdéseket intézzenek az egyik, kulcsfontosságú szerepet betöltő tanúhoz, ennek következtében nem került sor a tanú nyilatkozataiban fennálló ellentmondások feloldására. Az indítványozó utalt rá, hogy a hatóságok az eljárás során egyetlen alkalommal hallgatták ki a tanút, aki azt követően elérhetetlenné vált, és nem sikerült felderíteni a hollétét. A másodfokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok köréből az érintett tanú vallomását, mivel az elsőfokú bíróság azt törvénysértő módon tette a bizonyítás anyagává. Ez az eljárási szabálysértés azonban az ítélet szerint nem tette szükségessé az elsőfokú döntés hatályon kívül helyezését.

Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljárás-hoz való jogból fakadóan a bíróság eljárásával szemben az az elvárás fogalmazható meg, hogy abban a vád és a védelem számára egyenértékű lehetőségeket kell biztosítani álláspontjuk képviselői és alátámasztására. Ez nem jelenti azt, hogy az eljárásban a vád és a védelem képviselői azonos alkalommal, módon és időtartamban, egyforma keretek között fejthetik ki érveiket, mint ahogyan az sem, hogy a bíróság köteles egyenlő súllyal figyelembe venni az előadásukat. Az azonban elvárható, hogy a bíróság mindkét fél számára közel azonos kereteket szabjon a bizonyítás körébe tartozó eljárási cselekmények végrehajtásához, egyiket se juttassa a másikkal szemben indokolatlanul méltányos vagy méltánytalan helyzetbe. Ehhez képest a bizonyítékok mérlegelése (felülmérlegelése) a bíróság kizárólagos döntése. Az Alkotmánybíróság nem jogosult a bíróságok mérlegelését felülvizsgálni. A konkrét eset kapcsán az Alkotmánybíróság arra az eredményre jutott, hogy nem áll fenn alaptörvény-ellenesség, miután a másodfokú bíróság végül az indítványozó által kifogásolt tanú vallomását kizárta a bizonyítékok köréből. Az Alkotmánybíróság az elsőfokú és a másodfokú ítélet ismeretében úgy értékelte: az indítványozó és védője az eljárás során nem voltak korlátozva abban, hogy érveiket akár írásban, akár szóban előadják. A bíróságok pedig ezen előadásokat, valamint az ügyben felmerült egyéb bizonyítékokat is nagy körültekintéssel, behatóan vizsgálták.